

ՄԵՂՔԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ...

Հայաստանէն նոր գաղթած երիտասարդ տղայ մըն էր նորիկը, որուն կեանքի պատմութեան գէք մէկ երեսը այնքան ալ տարրեր չէր մեզի ծանօթ այլ հայրենակիցներու կեանքի պատկերներէն:

Հայրենիքի բաղաբական ու տնտեսական ծանր պայմանները, զինք նետած էին Մոսկուա, ուր զինետան մը մէջ սորված էր գաղտնիքները տարրեր տեսակի ըմպելիներ պատրաստելու ու մատուցելու յանախորդներուն:

Ժամանակաւոր գործ մը «հացի ճամբուն» վրայ, որ մինիթարութիւն կը պարզեւէր իրեն ամսականէն «տոկոս մը» առաքելու իր ընտանիքին, որու անդամները կարօտին հետ նաև կարիք ունէին նորիկի օգնութեան:

Տասներկու տարիէ աւելի ապրած էր կամաւոր պանդուխտի դառն ճակատագիրը հայրենաբաղադա բանի մը բարեկամներու հետ: Գիշերային այդ հանոյալի զրուարանի աշխատանքի ճանապարհին, տեսած էր կեանքի տաք ու պաղ օրերը, երբ պարտաւորութիւնն ու պարտականութիւնը օրէ օր խեղդած էին իր հոգին, ու խիղճը, եւ ժամանակի ընթացքին մարած՝ ընտանեկան սիրոյ կրակը հոգւոյն մէջ: Մոոցած էր տուն ու ընտանիք: Ետին քողած կինն ու անչափահաս երկու դուստրերը, որոնց դիմագիծն անգամ տարիներ յետոյ... աղօս էին մտքին պաստառին վրայ: Ու նոր աշխարհի մէջ նոր կեանք մը որոնելու միտումով անցած էր եւրոպա: Ժամանակ մը աշխատած էր Գերմանիոյ մէջ, ապա Հոլանտա, ու վերջապէս գաղթած Ամերիկա ու կայք հաստատած Լու Աննելոսի մէջ:

Երկու տարի առաջ էր, երբ բարեկամի մը միշոցաւ ծանօթացայ

իրեն: Նոր ժամանած էր Գոլոմպոսի երկիրը ու գործ կը փնտուէր: Որեւէ գործ: Տան վարձքը եւ ապրուստ մը հոգալու բաւարար գործ մը:

Ու կարե ժամանակ մը ետք բարեկամներու շանքերով, նորիկը գործ գտաւ Լաս Վեկասի գաղինոներէն մէկուն մէջ: Թաւալող ամիսներուն հետ, նորիկն ալ յիշողութեանս մէջ անցած էր պատմութեան գիրկը: Ոչ մէկ լուր ունէի իրմէ: Եւ ի՞նչ մեղքս պահեմ, հետաքրքրուած անգամ չէի իրմով:

Ու յանկարծ, կիրակի առաւօտ մը, հաւատացեալներու խումբի մը մէջ խոնուած նշմարեցի զինք երբ զինահակ ու լուռ, մտածումներու մէջ սուզուած, խաչակնելով երեսը կը մօտենար Ս. Սեղանին, հաղորդուելու համար:

Մեղքի բաղաքի մեղքերէն վարակուած՝ կարծես փախուստ տուած էր հիմա Լաս Վեկասէն, ու շունչը առած «հրեշտակներու սա բաղաքը», փրկութիւն որոնելու եկեղեցւոյ սուրբ կամարներուն տակ:

Հաղորդուելէն ետք, խումբ մը հաւատացեալներու օրինակին հետեւելով, ինքն ալ պահ մը կեցաւ ճախակողմեան փոքր խորանին առշեւ մինչեւ որ պատարագիչ բահանան «Կեցո՛ Տէր զժողովուրդս բո...» աղօթքը արտասանեց: Ապա անցաւ իր տեղը:

Պատարագէն ետք, եկեղեցւոյ բակը, ծառի մը շուրջին տակ կանգնած, գաւաթ մը սուրբով ու սիկարէրով կը մինիթարուէր երբ մօտեցայ իրեն «հալը, ֆէյֆը» հարցնելու:

Պահ մը լուր նայեցաւ աչքերուս, ապա... «ոչի՞նչ - ըսելով, բառ մը սահեցուց շրբներէն միայն:

Աչքերուն բախծութիւնը սակայն կը մատնէին խոռվքը սրտին եւ ալեկո-

ծութիւնը հոգիին, ուր կարծես մարած էին այն եռանդը՝ երբ դեռ նոր ծանօթացած էի իրեն եւ գործ կը փնտուր այս նոր աշխարհին մէջ:

- Ինչպէ՞ս են գործերդ, վերջապէս հաստատուեցա՞ր Լաս Վեկաս - հարց տուի զգալով իր մէջ կուտակուող դառնութիւնը, որ կը կրծէր հիմա իր հոգին:

- Աշխատում եմ... - պատասխանեց յուզուած շեշտով մը: Ապա... - երանի չգնայի այդ անիծեալ բաղաքը - փղձկեցաւ ակամայ, ու այս անգամ չկարենալով զսպել յուզումը, դարձաւ ծառին կողմը ու լացաւ, լացաւ դառնորէն:

Պահ մը շուարած՝ լուռ մնացի, ապա ձեռքս ուսին դնելով փորձեցի մինիթարական բանի մը բառեր գտնել մեղմելու ինծի անծանօթ դրդապատճառը սա յուզումին, որ Լաս Վեկասէն հո՞ս անգամ՝ կը հալածէր զինք ու կ'արիւնէր սիրով հայու այս բեկորին:

Ու չդիմանալով պատմեց...

- «Քանի մը ամիս առաջ, առանձնութենէս ձանձրացած երբ ըմպելատան մը մէջ նատած գաւաք մը վոտգայով ցաւս կը խեղդէի ու կը վայելէի նազանքը կիսամերկ ամերիկուիի պարին... յանկարծ մատուցող աղջկեներէն մէկը մօտեցաւ ու առաջարկեց ինծի երէ յատուկ առանձնասենեակի մը մէջ կը փափաքէի իր պարը վայելել հարիւր տոլար վնարելով:

Պահ մը տատամսելէ ետք, աղջկան ծեմենուն շարժումներուն դիմաց, տեղի տուի առաջարկին: Ու աղջիկը այդ կիսամուր սենեակին մէջ կանացի իր գեղեցկութեամբ ու նազանքով հրապուրեց զիս... ու վերջացաւ գրկապարով:

Պարէն ետք, մինչ կը պատրաստուէի դրամապանակէն հարիւրնոց մը հանել աղջկան տալու, դրէտիթ բարբս իմկաւ գետին: Աղջիկը

վերցուց ժարբը, ապա անունս կարդալով... պահ մը շուարած ու սառած մնաց, կարծես կանգ առած էր սիրտը, ու ապուշի նման զիս կը դիտէր... իսկ ես հարիւրնոցը բողելով արողին վրայ, վերցուցի բարբս ու ինչզինս դուրս նետեցի այդ անիծեալ սենեակէն...:

Պահ մը ետք աղջիկը դուրս վազեց խելագարի նման ու «հայրիկ... հայրիկ...» պոռալով զիս փնտուեց ըմպելատան կանգառի բակը, մինչ ես անգալարար կը լիքի վայրը, խուսափելով հայր ըլլալէ:

Աղջկան աղաչական ձայնը մինչեւ հիմա կը հալածէ զիս:

Յաջորդ օրը երբ վերադարձայ ընպելատուն... աղջիկը հո՞ն չէր: Անկէ ետք չվերադարձաւ ան:

Ապա երկա՞ր լուութենէ մը ետք, շարունակեց...

- «Տարիներ առաջ ես լիած էի ընտանիս... կինս ու դեռատի աղջիկներս, բայց ահա կեանիքի դառն նակատագիրը ի՞նչ խաղերով իր դասը տուաւ ինծի, երբ աղջիկս անգամ, հաց մը ուտելու համար, ուրիշ միջոց չէր գտած ու ինկած էր կեանիքի այս նեխածութեան աւազանին մէջ: Ու այդ մեղքը այսօր իմ վզիս փարած է:

Երանի՛ չոր հաց ու սոխ ուտէի երեւանի մէջ, բան այդ տեսարանը ապրէի հո՞ս:»

Ու լոեց...: Լուռ էի եւ ես:

Մարմնավաճառութեան ցաւերուն վրայ... ահա գունագեղ պատկեր մը հայ մարդու կեանիքն փրցուած...: Մեղքի բաղաքին մէջ՝ մեղքէն դաս մը բաղած, հիմա եկած էր «հրեշտակներու սա բաղաքը» զղումի աղօքելով ինեղելու այն մեղքը, որ երեսուն արծաթով կորսնցուցած էր ընտանիքը ու հիմա խղնահար ու հայրարար իր աղջի՛կը կը փնտուէր... մեղքի նամրուն վրայ:

ՆԱՀԱՊԵՏ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ